

Theologiae Spiritualis Scholasticæ Et Moralis Tomvs ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Joannis Duns Scoti D. Augustino Conformem

In quo tractatur de Intellectu & Scientia Dei, ejusque Objecto. Item de
voluntate & volitione Dei, ejusque Objecto

Bosco, Jean a

Antverpiae, 1686

Concl. III. Scientia visionis est quidditativa, & cognoscit res etiam
præteritas & futuras.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73680)

conceptum possibilitatis, seu essentiae esse distinctum formaliter ex natura rei à conceptu existentiae, seu futurationis rei; atque aded Deus cognoscendo possibilitatem rei essentiam, ut distinctam, cognoscit rem, ut est in se, quamvis omnia simul unico intuitu cognoscat. Igitur haec scientia abstractiva non repugnat perfectioni divinae; sed illa tantum, quae nullam habet conjunctam intuitivam; & propterea hanc in Deo non admittimus. Dices: cognitio intuitiva non fit per speciem, sed Deus cognoscit possibilita in sua essentia, gerente speciem possibilem, ut sup. dictum est: ergo talis cognitio non est intuitiva. Respondet Felix sup. quod Major in Scoto non est certa, sed tantum probabilis. Sed quidquid sit de hoc, Scotus loquitur de specie impressa creata; non verò de essentia divina, gerente modum speciei. Si rursùm objicias: Possibilia solum habent esse diminutum; ergo non habent existentiam, quae possit terminare scientiam intuitivam, respondeo (inquit idem Autor sup.) cum Scoto 1. dist. 36. 5. *Ad primum principale*, quod licet formaliter solum esse diminutum habeant; tamen esse, quod virtute essentiae divinae per scientiam attingitur, & eis non repugnat, non est diminutum, sed ratum & verum. Sic ille. Audi Scotum loco citato: *Ad primum principale dico*; quod ens ratum, aut appellatur illud, quod habet esse firmum, & verum esse sive essentia, sive existentia, quia unum non est sine altero, qualitercumque distinguantur; aut ens ratum dicitur illud, quod primo distinguitur à signentia, cui scilicet non repugnat esse verum essentia, vel existentia. Si primo modo accipiatur ens ratum, dico, quod homo non est ex se ens ratum, sed ab efficiente, à quo habet esse verum & essentia, & existentia Si secundo modo intelligatur ens ratum, dico, quod homo est ex se ens ratum, quia formaliter ex se non repugnat sibi esse. Et tali modo esse possibile est ens ratum, ut patebit ex infra suo loco dicendis, quod sufficit, ut possint terminare scientiam intuitivam.

Altera ob-
jectio.

Solutio ex
Felice.

Objicitur 3.

Solutio ex
Scoto.

17.
Quarta
objectio.

Solutio ex
Smif.

Infert aliquis: ergo Deus res creatas prius cognoscit in esse essentiae, quam existentiae. Concedo totum. Ergo prior illa cognitio non est illo modo comprehensiva existentiae, si illam sibi vendicet talis essentia. Respondeo cum Swifing sup. n. 18, negando Consequen- tiam; sed solum sequitur, quod non sit comprehensiva existentiae creatae, quatenus est comprehensiva creatae essentiae; quod manifestum est; quemadmodum clarum est, creatum ens non eo ipso, quod habet esse essentiae, habere esse existentiae: atque ita haec rationes diversimodè terminant eandem Dei scientiam comprehensivam omnis veri; aded, ut si illae rationes entis creati in se ipsi, & non in divina essentia, tanquam objecto primo omnis veri representati- vo cognoscerentur à Deo distinctis secundum rem scientiis, una ante aliam, naturae saltem or- dine, cognosceretur, & proinde divina scientia, spectata inadæquate, quatenus praesens ad obje- cta secundaria terminatur, seu quatenus non consideratur Deus, ut cognosceus per illam o-

mnia in uno objecto primario (quo pacto est comprehensiva omnis veri) rectè dividitur se- cundum rationem in scientiam abstractivam, & intuitivam, quarum una sit alia prior secundum inadæquatam rationem. Sic ille. Ex quo patet quare in Conclus. ponatur illa particula: Quo- dammodo, scilicet prout terminatur ad secunda- ria objecta, in primario eminenter contenta. Cæterum ex jam dictis consequentem videtur esse, quod non sola scientia simplicis intelli- gentiae sit quidditativa; ideo dico:

CONCLUSIO III.

Scientia visionis est quidditativa, & cognoscit res, etiam præteri- tas, & futuras.

Quidam existimant, cognoscere rem quid- ditativè proprium esse simplici intelligen- tiae: quia, inquit, de ratione scientiae quiddi- tativæ est judicare, quod convenienti subje- cto ea, quæ sunt de essentia ejus, quod solum efficit scientia simplicis intelligentiae; nam scientia vi- sionis solum judicat, existentiam convenire subje- cto. Sed hoc non placet (inquit Felix sup. n. 11.) nam scientia visionis non solum videt Deus rem actualiter existentem; sed cognoscit quidditatem talis rei, ut existentem. Itaque duplex est scientia quidditativa in Deo, una sim- plicis intelligentiae, quæ penetrat quidditatem rei, sive existat, sive non; altera visionis, quæ pe- netrat talem quidditatem, actualiter existen- tem ut existentem, sive in se, sive in decreto Dei. Sic ille. Nec video quid possit objici, dignum solutione, & ideo progredior ad 2. partem Conclus. quæ & ipsa communis est.

Probatur autem ex infinitate scientiae Dei, & quia mensuratur æternitate, cui omnes res sunt præsentis; tam quæ actu existunt, quam quæ præteritæ, vel futuræ sunt. Novit Deus omnia (inquit Aug. lib. 15. de Trin. c. 7. ita ut nec ea, quæ dicuntur præterita; ibi præterant, nec ea, quæ dicuntur futura, quasi desint, expectentur, ut veniant; sed & præterita, & futura cum presentibus sint cuncta præsentia, nec singula cogitentur, & ab aliis ad alia cogitando transeat; sed in uno consp- ectu simul præsentia sunt universa. Nec dixeris: præteritò quidem sunt, sed alio, & alio modo. Deo enim non audeo dicere (inquit idem S. Doct. lib. 5. de Gen. ad lit. c. 18.) alio modo innovasse, cum ea fecisset, quam illo, quo ea noverat, ut faceret, apud quem non est commutatio, nec momenti umbratio. Ergo si novit scientiâ visionis, cum ea fecisset, eadem novit, ut faceret. Hinc D. Aug. lib. 15. de Trin. c. 13. Ita & scriptum est in libro Ecclesia- stico c. 23. v. 29. Antequam crearentur, omnia nota sunt illi, sic & postquam consummata sunt. Sic, inquit, non aliter & antequam crearen- tur, & postquam consummata sunt. Non enim ejus sapientia aliquid accessit ex eis; sed illis existentibus, sicut oportebat, & quando oportebat, illa mansit ut erat, ait ibidem S. Doct. Ergo si illis exi- sten-

Quare in
Conclus.
natur h
Quidam
modi.

18.
Quidam
putant si-
entiam vi-
sionis non
esse quiddi-
tativam.

Oppositum
docet Felix.

19.
Probatur
scientiam
visionis de-
iam res
præterita
cognoscit.
S. Aug.

Occurrit
objectum.

stantibus erat scientia visionis, etiam antequam
existerent. Porro quod nostra visio non termi-
netur, nisi ad rem actu extra causas suas posita,
idque presentem, est limitatio nostri intellectus.

Itaque cognoscere rem esse presentem, prae-
teritam, aut futuram, non est aliud (inquit Smif-
sup. n. 17.) quam cognoscere, ita rem habere
coexistentiam cum tali tempore, quod respectu
istius temporis dicitur praeteritum, aut futurum;
hoc autem totum habet rationem unius scibili-
li scientia perfecta, qua res existere cognoscitur
secundum omnes conditiones existentiae; adeoque
cum ordine ad tale tempus; unde cum
divina scientia non possit non terminari ad ex-
istentiam rei secundum omnes conditiones ex-
istentiae, non potest non cognoscere existentiam
rei, ut praesentem, praeteritam, vel futuram;
adeo ut haec temporum differentia respectu di-
vinae scientiae non habeant nisi unius scibilis
rationem, nec nisi ad unam (secundum rem,
& rationem) divinam scientiam spectent. Aliud
est de esse existentiae, comparato cum esse
essentiae creatae; potest enim perfecte in-
telligi tale esse essentiae absque eo, quod intel-
ligatur esse existentiae; & ideo esse essentiae
creatae constituit rationem unius scibilis, divi-
dentis scientiam divinam quoad eius termina-
tionem a divina scientia, quatenus ad esse ex-
istentiae terminatur, diciturque eadem divina
scientia sub priori ratione abstractiva, sub po-
steriori intuitiva, recteque Theologi ex diver-
sitate terminorum seu scibilium has scientias in
Deo distinxerunt. Haec tenus Theodorus.

Qui n. 19. bene notat: quando ajunt Theo-
logi, Deum non scire rem esse faciendam, nisi
supposito voluntatis suae decreto, loqui illos de
scientia simplicis & incomplexa, formaliter ad
existentiam rei sic terminata, ut non potuerit
ad eam ut futuram terminari, nisi supposito di-
vinae voluntatis decreto de eius futuritione. Nec
enim hoc postulat comprehensiva perfectio di-
vinae scientiae, ut pro illo signo primo divinae
providentiae, quo res nondum sibi vendicat esse
futuram, ad illam terminetur ut futuram; imo
imperfectio esset, aliter terminari ad rem, ac est.
Quod autem pro primo illo signo, seu nondum
intellecto divinae voluntatis decreto de futuri-
one rei, res non vendicet sibi esse futuram, ma-
nifestum est; quia nihil futurum esse potest in-
dependenter a causa prima; adeoque a decreto
divinae voluntatis, ut patet. Porro, ut futuritio
rei pendet ab hoc decreto; ita & divina scientia
futuritionis ab eodem decreto dependet, non
quidem quoad esse; sed quoad suam terminati-
onem; idedque dicitur Deus cognoscere futu-
ra in determinatione suae voluntatis, id est, tam-

quam in ratione, dante esse futuri, ut infra la-
tius explicabimus, ubi de medio divinae prae-
scientiae futurorum. Haec impraesentiarum suffi-
cient.

Minime, inquis: na aliud est, objectum pendere
ab aliquo; aliud, scientia talis objecti ab alio pen-
dere. Concedo, loquendo de dependentia pres-
se sumpta pro dependentia in essendo: tamen
(inquit Smifing sup.) large loquendo de de-
pendentia, ut compleatur dependentiam in
terminando, id, quod est causa objecti in essen-
do, est etiam causa, seu conditio sine qua non,
quod ad tale objectum scientia aliqua vere
possit terminari: nec talis dependentia in ter-
minando ullam in divina scientia imperfectio-
nem ponit; quia terminari non est causari
presse vel proprie loquendo de causalitate. Sic
ille. Sed enim: dicit aliquis: Deus in primo
signo providentiae cognoscit rem cum omni or-
dine ad suum tempus. Nego. Solum enim in-
telligit (inquit Theodorus sup.) pro illo signo
rem cum omni ordine possibili, sed non cum
ordine actuali, qui dependet ex decreto divinae
voluntatis. Quae cum ita sint, recte Theologi
invenunt divisionem scientiae in simplicem
intelligentiam, & visionem tum propter vari-
etatem terminorum, tum ad explicandum or-
dinem divinae providentiae.

Nunquid etiam valet divisio in scientiam
necessariam, & liberam? Resolutio hujus qua-
estionis imponet finem praesenti Conclus. &
Sectioni. Sed quae illa resolutio? Patet ex
Conclusione prima, in qua divisimus scien-
tiam Dei in scientiam simplicis intelligentiae,
& visionis, sive in necessariam, & liberam; si er-
go ista valet, haec valere debet. Pro quo nota ex
Felice sup. numero 12. scientiam Dei circa crea-
turas esse duplicem, una est ex parte subiecti,
altera ex parte objecti. Quae est ex parte sub-
iecti, si anteedat decretum, est necessaria &
naturalis: si est post decretum, est libera: &
haec divisio est eadem, ac divisio scientiae in
simplicem & visionis; nam scientia ante decre-
tum est scientia simplicis intelligentiae, post
decretum est scientia visionis, ut patet ex dictis
Conclus. 1. Porro scientia necessaria ex parte
objecti est, quae attingit objectum necessarium,
ut possibilis: libera, quae attingit objecta libe-
ra, ut actus liberos futuros voluntatis creatae.
Dixi signanter: Circa creaturas; quia omnis
scientia Dei circa Deum est summe necessa-
ria, tam ex parte subiecti, quam objecti; quip-
pe essentia divina praecedat omne decretum di-
vinae voluntatis, estque objectum necessarium,
ut omnibus manifestum est. Atque de hoc ob-
jecto instituitur

22
An sit idem
objectum
pendere ab
aliquo, &
ejus scien-
tia pendere.
Smif.

Objectio.
Solvitur.

Conclusio.

23.
An valeat
divisio scien-
tia in li-
beram &
necessariam.

Coincidit
cum scientia
simplicis, &
visionis.

Omnis sci-
entia Dei
circa Deum
est necessa-
ria.